

Czesław Strzyżewski, Włodzimierz Błaszczyk

Moraczewo, gm. Łubowo, woj.
poznańskie. Stanowisko 1

Informator Archeologiczny : badania 14, 159-160

1980

Artykuł został zdigitalizowany i opracowany do udostępnienia w internecie przez Muzeum Historii Polski w ramach prac podejmowanych na rzecz zapewnienia otwartego, powszechnego i trwałego dostępu do polskiego dorobku naukowego i kulturalnego. Artykuł jest umieszczony w kolekcji cyfrowej bazhum.muzhp.pl, gromadzącej zawartość polskich czasopism humanistycznych i społecznych.

Tekst jest udostępniony do wykorzystania w ramach dozwolonego użytku.

Nieoczekiwanym i najciekawszym rezultatem tegorocznych badań było odsłonięcie w południowo-wschodnich fundamentach narożnika murów obronnych - reliktywów wcześniejszego kościoła romańskiego. Były to części absydy półkolistej o \emptyset sięgającej 6 m. Udało się też powiązać z owym wcześniejszym kościołem część murów obwodowych, a mianowicie znaczną partię muru południowego, odznaczającego się archaizmem licowania. Różni się ono wyraźnie od ciosowego licowania absydy odsłoniętej w 1978 r. Czytelna stratygrafia odkrytych fragmentów starszego kościoła romańskiego umożliwia określenie czasu jego powstania na schyłek XI wieku. Wydaje się, że to przeważa szalę dyskusji na temat początków klasztoru na korzyść opinii umieszczającej go właśnie w końcu XI wieku.

W wyniku tegorocznych badań jasno zarysowały się trzy kolejne fazy przebudowy romańskiej: - najstarsza, z której pochodzi opisany fragment kościoła przypadający na schyłek XI wieku; drugą fazę romańską należałoby umieszczać najdalej w 2 połowie XII wieku. W tym czasie przeprowadzono gruntowną przebudowę połączoną z przesunięciem kościoła ku północy, zmianą jego osi, budową murów kamiennych otaczających klasztor oraz systemu fos /?/ obronnych.

Następna przebudowa przypada na połowę lub 2 połowę XIII wieku kiedy to zostają zlikwidowane i zasypane rowy /fosy?/, być może częściowo zlikwidowany mur zachodni, przebudowany kościół, wybrukowany dziedziniec przed kościołem i zapewne przynajmniej częściowo wzniesiony klasztor kamienny po północnej stronie kościoła.

Dalsze etapy budowy i przebudowy kościoła i klasztoru w okresie gotyku i baroku, są rozpoznane archeologicznie w niewielkich jak dotąd fragmentach.

LUBIN-STARE MIASTO
Blok VII

patrz
okres nowożytny

MORACZEWO, gm. Łubowo
woj. poznańskie
Stanowisko 1

Muzeum Archeologiczne
w Poznaniu

Badania prowadził mgr Czesław Strzyżewski /autor sprawozdania/ pod kierownictwem naukowym dr Włodzimierza Błaszczyka. Finansował WKZ w Poznaniu. Czwarty sezon badań. Grodzisko. Okres wczesnośredniowieczny /IX - 2 połowa X w. /.

W ostatnim sezonie wykopaliskowym prowadzono nadal prace na majdanie grodziska, eksplorując do calca warstwy kulturowe oraz obiekty do głębokości 2,10 m - 4,80 m w 13 wykopach o łącznej powierzchni 325 m². W części zaś wschodniej oraz północno-wschodniej wnętrza grodziska rozkopano fragmenty wewnętrznej części wału.

W wykopach, w których odsłonięto profile części wału stwierdzono, że niższy wał w partii wschodniej grodziska został zbudowany z zastosowaniem drewnianej konstrukcji rusztowej wzmocnionej i uzupełnionej piaskiem i żwirem. Wskutek spalenia drewnianych elementów wału belki uległy sprasowaniu i spopieleniu, a jedynie w górnej warstwie zachowały się ślady spalenizny z ułamkami spalonego lub zwęglonego drewna.

Pod poziomem konstrukcji wału znaleziono liczne ułamki naczyń typowych dla fazy C okresu wczesnośredniowiecznego. Na pograniczu warstw wału z calcem odkryto nóż i topór zlepione ze sobą, jak również dalszy nóż żelazny położony kilkadziesiąt centymetrów dalej od poprzedniego znaleziska. Znalezione razem nóż i topór noszą ślady włókien tkaniny na skorodowanej powierzchni żelaza świadczące, że oba te przedmioty zostały złożone lub zagubione przed lub w trakcie budowy wału. Również w sąsiednim wykopie znaleziono następny nóż żelazny. Topór należy do typu IV d /według A. Nadolskiego/ i posiada wąskie lekko łukowate ostrze rozszerzone ku dołowi z osadą z wąsami i płaskim obuchem. Okaz ten nawiązuje do znanych normańskich toporów z X wieku.

W części zachodniej grodziska wyeksplorowano na terenie 3 wykopów resztki wypełniska chaty z poziomu warstwy II, odkrywając w jej granicach 3 dalsze paleniska z dużą ilością fragmentów naczyń glinianych, datowanych na połowę X w. oraz kości zwierzęcych. W tej części grodziska zakończono również zdejmowanie warstwy IV wraz z jej podwarstwami, datowanymi materiałem ceramicznym na IX - 1 połowę X wieku. Stwierdzono, że wyróżnione w poprzednich latach w górnej partii tej warstwy wypełnisko chaty 2 rozdziela się na niższym poziomie na wypełniska dwóch oddzielnych budynków o szerokości 4,92 m /W-O/ i 4,70 m /W-O/, usytuowanych dłuższą osią na linii N-S. W jednym z tych budynków odsłonięto zawaloną w większej części ścianą północną chaty, wzniesionej w konstrukcji zrębowej, z dobrze widocznymi śladami po bocznych słupach oraz po 4-7 belkach poziomych. Odkryto tam również 2 paleńiska.

Poza 2030 fragmentami naczyń glinianych oraz dużą ilością kości zwierzęcych, jak również wcześniej wymienionymi nożami i toporem z żelaza, znaleziono również krzesiwo, fragment częściowo stopionego i silnie skorodowanego sierpa /?/ oraz ułamek cienkiego okucia z żelaza i zdobiony przęślik gliniany.

Całość znalezionych materiałów potwierdza wcześniej ustaloną chronologię grodziska, użytkowanego w IX - 2 poł. X wieku.

Materiały z wykopalisk znajdują się w Muzeum Archeologicznym w Poznaniu.

Badania na majdanie grodziska zakończono.

MOTYCZ
woj. lubelskie

Uniwersytet
im. Marii Curie-Skłodowskiej
w Lublinie
Zakład Archeologii Polski